

Φωνηεντόληκτα Γ' κλίσεως
Καταληκτικά διπλόθεμα

Αυτά λήγουν σέ -ις, γενική -εως:	ὁ πρύτανι-ς, τοῦ πρυτάνε-ως ὁ ὄφι-ς, τοῦ ὄφε-ως, ὁ μάντι-ς, τοῦ μάντε-ως ἡ δέησι-ς, τῆς δεήσε-ως, ἡ πόλι-ς, τῆς πόλε-ως ἡ δύναμι-ς, τῆς δυνάμε-ως, ἡ θλίψι-ς, τῆς θλίψεως
καί σέ -υς γενική -εως:	ὁ πῆχυ-ς, τοῦ πήχε-ως, ὁ πέλεκυ-ς, τοῦ πελέκε-ως ὁ πρέσβυ-ς, τοῦ πρέσβε-ως

Παραδείγματα

1. Οὐ δύναται πόλις κρυβῆναι ἐπάνω ὄρους κειμένη. — Ἡ πόλις ἐάλω (= κυριεύτηκε)
2. Ἐξέβαλον αὐτόν ἔξω τῆς πόλεως.
3. Χριστός γεννᾶται σήμερον ἐν Βηθλεέμ τῇ πόλει.
4. Εἰς πόλιν Σαμαρειτῶν μή εισέλθητε.
5. Ὁ ὄφις ἦν φρονιμώτατος πάντων τῶν θηρίων.
6. ... καί εἶπεν ἡ γυνή τῷ ὄφει.
7. ... μετέβη ... τοῦ διδάσκειν καί κηρύσσειν ἐν ταῖς πόλεσιν αὐτῶν.
8. Περιῆγεν ὁ Ἰησοῦς τὰς πόλεις πάσας.
9. Δέσποινα πρόσδεξαι τὰς δεήσεις τῶν δούλων σου.
10. Πρόσχες τῇ φωνῇ τῆς δεήσεώς μου.
11. Ἐκχεῶ ἐνώπιον αὐτοῦ τήν δέησίν μου.
12. Τίς δύναται προσθεῖναι ἐπί τήν ἡλικίαν αὐτοῦ πῆχυν ἕνα;
13. Ἡ νῆσος Τύρος ἀμφί χιλίους πῆχεις ἀπέχει τῆς γῆς (= ἀπό τήν ξηρά)

ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑΤΑ ΚΛΙΣΕΩΣ ΤΩΝ ΔΙΠΛΟΘΕΜΩΝ

	ΕΝΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ						
Όνομ.	ὁ	ὄφι-ς	ἡ	δέησι-ς	πόλι-ς	ὁ	πῆχυ-ς
Γεν.	τοῦ	ὄφε-ως	τῆς	δεήσε-ως	πόλε-ως	τοῦ	πήχε-ως
Δοτ.	τῷ	ὄφει	τῇ	δεήσει	πόλει	τῷ	πήχει
Αἰτ.	τόν	ὄφι-ν	τήν	δέησι-ν	πόλι-ν	τόν	πῆχυ-ν
Κλητ.	ῶ	ὄφι	ῶ	δέησι	πόλι	ῶ	πῆχυ

ΠΛΗΘΥΝΤΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ

Όνομ.	οί	ὄφε-ες ⇨ ὄφεις	αἱ	δεήσεις	οἱ	πήχεις
Γεν.	τῶν	ὄφε-ων	τῶν	δεήσε-ων	τῶν	πήχε-ων
Δοτ.	τοῖς	ὄφε-σι(ν)	ταῖς	δεήσε-σι(ν)	τοῖς	πήχε-σι(ν)
Αἰτ.	τούς	ὄφεις	τάς	δεήσεις	τούς	πήχεις
Κλητ.	ῶ	ὄφεις	ῶ	δεήσεις	ῶ	πήχεις

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

Παρατηρώντας πῶς κλίνονται τά ἀνωτέρω παραδείγματα σέ -ις ἢ -υς, γενικ. -εως, βλέπουμε ὅτι:

1. Σχηματίζονται ἀπό δύο θέματα: πολι-, πολε- καί πήχυ-, πηχε-. Ἀπό τό πρῶτο σέ -ι ἢ -υ σχηματίζονται ἡ ὀνομαστική, αἰτιατική καί κλητική ἐνικοῦ.

Ἀπό τό δεύτερο σέ -ε (πολε-, πηχε-) σχηματίζονται ἡ γενική καί δοτική ἐνικοῦ καί ὄλος ὁ πληθυντικός.

2. Στήν γενική ἐνικοῦ ἔχουν κατάληξη -ως (ἀντί -ος) καί τονίζονται στήν γενική ἐνικοῦ καί πληθυντικοῦ στήν προπαραλήγουσα ἀντίθετα μέ τόν κανόνα πού λέει ὅτι, ὅταν ἡ λήγουσα εἶναι μακρόχρονη, ἡ προπαραλήγουσα δέν τονίζεται: πόλε-ως, πόλε-ων.

3. Ὁ χαρακτήρας ε τοῦ δευτέρου θέματος συναιρεῖται μέ τό ἐπόμενο ε ἢ ι τῶν καταλήξεων σέ ει:

τῆ πόλε-ι ⇨ πόλει, τῶ πήχε-ι ⇨ πήχει
αἱ πόλε-ες ⇨ πόλεις, οἱ πήχε-ες ⇨ πήχεις

4. Τήν αἰτιατική ἐνικοῦ σχηματίζουν μέ τήν κατάληξη ν: τήν πόλιν, τόν πῆχυν.

5. Τήν κλητική ἐνικοῦ τήν σχηματίζουν χωρίς κατάληξη, μόνο μέ τό θέμα: ῶ πόλι, ῶ πήχυ, ῶ πρέσβυ.

6. Τήν αἰτιατική πληθυντικοῦ σχηματίζουν ὅμοια μέ τήν ὀνομαστική: αἱ πόλεις, τάς πόλεις, οἱ πήχεις, τούς πήχεις.

ΑΠΛΗ ΚΑΤΗΧΗΣΗ
 Διμηνιαία Ἐκδόση τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως
 Γόρτυνος καί Μεγαλοπόλεως
 Νοέμβριος-Δεκέμβριος 2011 – Τεύχος 54
 Ἰδιοκτήτης
 Ἱερά Μητρόπολις Γόρτυνος καί Μεγαλοπόλεως
 Δημητσάνα 220 07
 Ἐκδότης-Συντάκτης
 Ὁ Μητροπολίτης Γόρτυνος καί Μεγαλοπόλεως Ἱερεμίας
 Διευθυντής
 Ἀρχμ. Ἰάκωβος Κανάκης
 220 07 Δημητσάνα - Τηλ. 27950-31217
 Ἰπεύθυνος Τυπογραφείου:
 Ἀρχμ. Γρηγόριος Κιούσης

